

Lovforslag nr. L 66. Fremsat den 13. november 1997 af Kirsten Jacobsen (FP), Kim Behnke (FP), Tom Behnke (FP), Aage Brusgaard (FP), Jan K pke Christensen (FP) og Annette Just (FP)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om banker og sparekasser m.v., lov om forsikringsvirksomhed og realkreditloven

(Afskaffelse af ministerudpegede bestyrelsesmedlemmer i pengeinstitutter, forsikringsselskaber og realkreditinstitutter)

  1

I lov om banker og sparekasser m.v., jf. lovbe- kendtgørelse nr. 730 af 6. august 1996, som ændret ved lov nr. 475 af 10. juni 1997, foreta- ges følgende ændringer:

1.   9, stk. 1, affattes således:

»Bestyrelsen skal bestå af mindst 5 medlem- mer.«

2.   13, stk. 1, affattes således:

»Bestyrelsen skal bestå af mindst 5 medlem- mer, der vælges af repræsentantskabet.«

3.   13, stk. 2, affattes således:

»Bestyrelsesmedlemmer udpeges for højst 4 år ad gangen.«

4.   13, stk. 3, affattes således:

»Bestyrelsesmedlemmer skal afg  senest 4 måneder efter udløbet af det  r, i hvilket de er fyldt 70 år. I tilfælde af afgang, hvorved antallet af bestyrelsesmedlemmer kommer under 5, kan bestyrelsen supplere sig med nye medlemmer indtil førstkommende ordinære repræsentant- skabsm de. Et bestyrelsesmedlem kan til en- hver tid udtræde af bestyrelsen eller afsættes af den, som har valgt ham.«

5.   15 e, stk. 1, affattes således:

»Bestyrelsen skal bestå af mindst 5 medlem- mer, der vælges af generalforsamlingen, jf. dog   15 c.«

6.   15 j, stk. 1, affattes således:

»Bestyrelsen skal bestå af mindst 5 medlem- mer, der vælges af generalforsamlingen eller, hvis sammenslutningens vedtægter bestemmer det, af repræsentantskabet.«

7.   16, stk. 2, ophæves.

  2

I lov om forsikringsvirksomhed, jf. lovbe- kendtgørelse nr. 746 af 6. august 1996, som  n- dret ved lov nr. 475 af 10. juni 1997, foretages følgende ændring:

1.   83 ophæves.

  3

I realkreditloven, jf. lovbe- kendtgørelse nr. 708 af 8. september 1997, foretages følgende ændring:

1.   14, stk. 1, affattes således:

»Bestyrelsen skal bestå af mindst 5 medlem- mer.«

§ 4

Stk. 1. Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Stk. 2. For bestyrelsesmedlemmer, der er udpeget af en minister før lovens ikrafttræden, ophører bestyrelseshvervet ved lovens ikrafttræden.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Adgangen for regeringen til at udpege bestyrelsesmedlemmer i pengeinstitutter, forsikringsselskaber og realkreditinstitutter opleves som et levn fra den socialdemokratiske guldalder, hvor statsstyring, offentlig kontrol og tildeling af vellønnede hverv til partifæller var god latin på Christiansborg.

Lovforslaget har til formål at fjerne dette rudiment fra loven.

Som begrundelse for lovforslaget fremhæves navnlig:

1. I nutidens erhvervsliv har man en klar viden om, at staten og statsligt udpegede repræsentanter ikke er i stand til at tilføre kommercielt drevne virksomheder kvaliteter, der ikke kan tilvejebringes på anden mere hensigtsmæssig og mere demokratisk måde. De virksomheder, f.eks. inden for bank- og sparekassesektoren, der ønsker at tiltrække og udnytte særlig ekspertise i deres bestyrelsesarbejde, har fuld ret til at sammensætte den generalforsamlingsvalgte bestyrelse efter behov. Ministerudpegning af en partifælle, en tidligere ministerkollega eller andre velmeriterede bonkammerater til sådant bestyrelsesarbejde er en ganske urimelig indblanding i forretningslivet.

2. Det er en fejltagelse, hvis nogen måtte tro, at ministerudpegede bestyrelsesmedlemmer virker som en slags tillidsmænd eller vagthunde for befolkningen eller forbrugerne. Selv efter at disse bestyrelsesmedlemmer er blevet udstyret med manual, har ingen henvist til regeringen. Dette skyldes, at de ikke har en juridisk pligt til dette. I de år, regeringen har haft adgang til ministerudpegning af bestyrelsesmedlemmer, er denne ret benyttet til at udpege et trecifret antal personer, alle med gode forbindelser til de gamle partier og det politiske establishment. Men næppe i et eneste tilfælde er det forekommet, at denne garde af politiske venner har kunnet gribe advarende ind, når den pågældende virksomhed eller organisation var på kollisionskurs. Ved flere sammenbrud i bankverdenen og i en række andre insolvenssituationer er der ikke det mindste holdepunkt for at antage, at de ministerudpegede bestyrelsesmedlemmer kunne tilføre virksomheden en viden, den havde behov for, ligesom der heller ikke er dokumentation for, at de pågældende i tide har kunnet advare myndighederne eller andre om den skæbnesvangre udvikling i virksomheden.

Det samme gælder for realkreditinstitutterne, hvor de ministerudpegede bestyrelsesmedlemmer i passiv tavshed har deltaget i bestyrelsesarbejdet også i de kriseperioder, hvor der var størst grund for bestyrelserne til at gribe ind over for overbelånings-sager, udlandseventyr og andre ledelseseksperimenter.

3. Regeringen påfører befolkningen en urimelig og, som det er påvist ovenfor, nytteløs udgift, hver gang ministeren udpeger et bestyrelsesmedlem til et pengeinstitut, en forsikringsvirksomhed eller et realkreditinstitut. Under udvalgsarbejdet vil de samlede udgifter herved blive afdækket, men det står på forhånd klart, at de gamle partiers gensidige uddeling af vellønnede bestyrelseshverv reelt kun har et eneste konkret formål, nemlig at sikre indtægter for politiske venner. Al tale om et værdifuldt samspil mellem stat og erhverv, om det positive ved en blandingsøkonomi, hvor staten helt naturligt deltager som aktør i forretningslivet etc., er og bliver en gammelsocialistisk fiktion.

4. De anakronistiske bestemmelser om ministerudpegede bestyrelsesmedlemmer blev indsat i realkreditlovgivningen i 1970 (jf. lov nr. 281 af 10. juni 1970), i bank- og sparekasseloven i 1974 (jf. lov nr. 199 af 2. april 1974) og i forsikringsvirksomhedsloven i 1992 (jf. lov nr. 1062 af 23. december 1992). Reglerne kan bedst forklares som en naturlig konsekvens af en tidstypisk holdning hos det politiske flertal i 1970'erne. Her gjorde der sig mange misforståelser gældende præget af de gamle partiers - og især Socialdemokratiets - ukuelige tro på statskollektivets overlegenhed i forhold til individet. På denne baggrund er det forståeligt, at det politiske flertal ved gennemførelsen af reglerne om ministerudpegede bestyrelsesmedlemmer i pengeinstitutterne fandt det naturligt at udtale bl.a., at formålet »er at medvirke til, at almindelige samfundsmæssige interesser og hensyn holdes for øje i pengeinstitutternes virksomhed, samt at fremme de af lovgivningsmagten formulerede erhvervspolitiske målsætninger«. (Jf. Erhvervsudvalgets betænkning af 14. marts 1974 over forslag til lov om banker og sparekasser, Folketingstidende 1973-74, 2. samling, sp. 151 ff).

I dag må visdommen om statskollektivets overlegne kvaliteter og altomfattende omhu for alle samfundets anliggender siges at være eroderet. Regler som

dem, der nu foreslås afskaffet, er nu stort set ikkeeksisterende i den civiliserede del af verden og formentlig helt eller delvis afskaffet i de tidligere socialistiske folkerepublikker. Det er skamfuldt, hvis dansk lovgivning fortsat skal være plettet af dette levn fra fortiden.

Skulle man endelig pege på sektorer i samfundet, hvor ekstern udpegning af bestyrelsesmedlemmer kunne være gavnlig, ville det føles langt mere naturligt at anmode repræsentanter for erhvervslivet om – på frivilligt grundlag – at indtræde som kontrollanter og vejledere i den offentlige sektor, f.eks. i departementer, styrelser og andre statslige organer. Her kunne repræsentanter med erhvervs erfaring vejlede og undervise aktørerne i de departementale beskyttede akademikerværksteder i, hvordan samfundet fungerer for den del af befolkningen, der er underkastet markedsøkonomiske spilleregler.

Lovforslaget er en genfremsættelse af lovforslag nr. L 64, folketingsåret 1996-97, tillæg A, s. 1760 og 1762 og FF s. 4757.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1, 2, 5 og 6

De foreslåede bestemmelser indebærer, at det offentlige ikke skal udpege et medlem til bestyrelser i

pengeinstitutter, men bestyrelserne skal fortsat have mindst 5 medlemmer.

Til nr. 3, 4 og 7

De foreslåede bestemmelser er en konsekvens af nr. 1, 2, 5 og 6.

Til § 2

Til nr. 1

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at det offentlige ikke skal udpege et medlem til bestyrelser i livs- og pensionsforsikringsselskaber.

Til § 3

Til nr. 1

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at det offentlige ikke skal udpege et medlem af et realkreditinstituts bestyrelse, der dog fortsat skal bestå af mindst 5 medlemmer.

Til § 4

Det foreslås, at loven skal træde i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende, og at alle ministerudpegede medlemmer af bestyrelserne i pengeinstitutter, forsikringsselskaber og realkreditinstitutter fra lovens ikrafttræden fratræder hvervet.

Skriftlig fremsættelse

Kirsten Jacobsen (FP):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om banker og sparekasser m.v., lov om forsikringsvirksomhed og realkreditloven. (Afskaffelse af ministerudpegede bestyrelsesmedlemmer i pengeinstitutter, forsikringsselskaber og realkreditinstitutter).

(Lovforslag nr. L 66).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.